

Queritur an peccet mortaliter Sacerdos, ministrando Extremam Unctionem sine vestibus præscriptis, nempe superpelliceo, et stola? Si non urgeat necessitas, certum est graviter peccare; dubium est, quando urget necessitas. Prima sententia affirmat; et hanc tenent *Suar.* d. 44. sect. 2. n. 7. *Pal.* p. 8. n. 11. *Spor.* n. 120. *Elbel* n. 46. et *Bon.* p. 6. n. 9. *cum Naldo* et aliis; quia reverentia Sacramenti præferenda est cuilibet utilitati privatæ. Secunda verò sententia etiam probabilis negat, et hanc tenent *Croix* num. 2116. *Diana* p. 9. t. 6. R. 46. *cum Leand.* et *Escob.* n. 220. *cum Possevo.* et *Quintanad.* casu quo uestes deessent, et infirmus decederet sine Sacramento, quia, licet Sacramentum hoc non sit necessarium, est tamen valde utile; unde non præsumitur Christus, qui illud instituit ad subsidium infirmorum in ultimo agone pugnantium, voluisse eos, ne uestes omittantur, tanto bono privari. Vide dicta in simili casu de *Euchar.* n. 241. *n. Ministrari.*

727. — « Imò etiam extra necessitatem non esse mortale. 1. » Omittere Psalmos pœnitentiales, Litanias, et cæteras preces, » docent *Pal.* et *Gran.* Dico extra, quia in necessitate gravi, v. » gr. tempore pestis, vel morte imminentे, statim ungendus est » sine præmissis orationibus, quæ tamen postea supplendæ sunt » si supervivat infirmus. *Bon.* d. 7. p. 6. n. 8. »

Hic distinguendum: Omittere orationes in Rituali præscriptas, extra casum necessitatis, sine dubio est mortale, ut rectè dicunt *Tamb.* de *Sacr.* l. 6. §. 4. n. 1. *Pal.* p. 8. n. 15. *Elbel* n. 46. ac *Bonac.* p. ult. n. 7. Dixi extra necessitatem, nam si periculum mortis immineat infirmo, jam prescribit Rituale, quod infirmus citò ungatur, et deinde (si supervivat) dicantur Orationes prætermissæ. Idem probabiliter dicunt *Salm.* c. 5. num. 12. *cum Palao.* *Suarez.* *Dicast.*, et communis, si Sacerdoti immineat periculum contagii. Omittere autem Psalmos pœnitentiales, et Litanias, dicunt *Bon.* l. c. *Pal.* p. 8. n. 14. et *Escob.* n. 217. non esse peccatum mortale, et *Elbel* n. 46, expressè dicit esse veniale. Sed probabilius puto cum *Tamb.* præfatas preces esse tantum de consilio, dum nullibi habetur de ipsis præceptum. In Rituali de eis sic tantum dicitur: « Dum infirmi sacro liniuntur oleo, dicuntur flexis genibus ab adstantibus. »

728. — « 2. Deferre ad ægrum, vel administrare sine lumine. » *Leand.* citans *Possevo.* *Quintanad.* t. 5. sect. 13. *Barbos.* de *Offic.* » *Paroch.* c. 22. * (Ita etiam *Dian.* p. 9. tr. 6. R. 46. et *Escob.* » n. 214. probabiliter dicunt esse tantum veniale.) * 3. Si solus » sine ministro administret: imò hoc in necessitate permittunt » *Tol.* *Sa.* etc. *Vid.* *Dian.* p. 9. tr. 6. R. 36. (vide dicta n. 724.) * » 4. Si ungar aliter quam in formam crucis: *Suar.* *Bec.* *Laym.* » *Vid.* *Dian.* p. 3. tract. 4. res. 178. * (Commune est esse tantum » veniale omittere signum Crucis inter ungendum; ita *Laym.* c. 3. » in fine, *Suar.* de 40. sect. 2. n. 3. *Pal.* p. 3. n. 2. *Bon.* p. 2. in fine, » *Viva* art. 1. n. 3. *Holzm.* n. 12. *Salm.* c. 2. n. 14. et *Escob.* n. 90. » *cum Con.* et *Zambr.* Imò *Escob.* putat nec etiam esse veniale: »

» sed huic non consentio, nisi necessitas urgeat. Hic etiam adver- » » tendum id quod præscribit Rituale, videlicet: » Si alius Pres- » byter, vel Diaconus haberi possit, qui oleum sanctum deferat, » per ipsum deferatur: qui superpelliceo induitus cum oleo sacro » occultè delato sequatur Sacerdotem viaticum portantem, et » postquam infirmus viaticum sumperit, inungatur à Sacerdote. » Præterea *Laym.* et *Tamb.* ap. *Bened.* XIV. de *Syn.* l. 8. c. 6. » n. 5. (quibus ipse adharet) permittunt Sacerdoti interrumpere » Missum ad dandam Extremam Unctionem, si infirmo nullum » aliud Sacramentum conferri potest: quia si ille est sufficienter » attritus, primam gratiam obtinere potest.) *

729. — « 11. Pastor ratione officii tenetur sub mortali dare iis » qui petunt, nisi juxta causa excusat: etiam tempore pestis, modò » possit absque periculo vitæ; cum eo enim non teneri docent » *Tann.* *Dian.* p. 5. tr. 3. res. 93. Si peste infecti sint confessi, » posse sine peccato omitti absolutè, docet idem *Dian.* p. 3. tr. 4. » R. 174. et p. 5. tr. 3. res. 83 et 93. et p. 8. tr. 1. res. 21. ex » *Villal.* *Tann.* *Amic.* *Franc.* *Lugo.* etc. *Suar.* *Fill.* *Con.* *Bon.* » *Laym.* ll. cc. * (Regulariter igitur non tenetur Pastor cum » periculo vitæ dare hoc Sacramentum, nisi infirmus à longo » tempore sit confessus, et verisimiliter censeatur esse in mortali; » ita communiter *Suar.* d. 44. sect. 3. n. 20. *Conc.* p. 17. n. 4. » *Pal.* p. 8. n. 5. *Holzm.* n. 21. *Spor.* n. 86. et alii passim. *Salm.* » verò dicunt, nisi Parochus certe sciat ægrotum esse in mortali: » sed melius alii dicunt, nisi probabilius id sciat, juxta dicta » n. 624.) *

« 12. Sacerdos curatus peccat mortaliter, si petentem negligat » inungere, vel differat cum probabili periculo ne sine unctione » moriatur æger, nisi justa causa excusat, quia in re gravi non » præstat id ad quod tenetur ex justitia. * (Ita comm. *Salm.* c. 5. » num. 7. et *Viva* art. 2. n. 4.) * Alius verò Sacerdos, si, absente » Paroco, licet è facile possit, tenetur ex caritate, sed sub » veniali tantum. * (Ita etiam communiter *Laym.* c. 7. n. 3. » *Pal.* p. 8. n. 6. *Spor.* num. 85. *cum Mastr.* et *Salm.* c. 5. n. 9. » *cum Diana.* *Aversa.* qui putat teneri sub gravi.) * Nisi tamen » ægrotus valde indigeret; v. g. si aliqui sine omnibus sacra- » mentis esset moriturus, quod aliud nullum suspicere posset; » tunc enim quidam graviorem obligationem agnoscere videntur. » *Vid.* *Dian.* p. 3. tr. 4. R. 170. *Laym.* l. 5. t. 8. c. 7. n. 3. » * (Ita pariter cum communi *Salm.* d. n. 9. contra *Hurt.* ap. » *Viva* n. 4.) *

730. — « 13. Paroco vesperi timenti, ne noctu vocetur ad » ægrum, non licet retinere domi sacrum oleum, ut vocatus » possit venire expeditius, licet veniale culpam in eo tantum » agnoscat *Barbos.* de *Par.* c. 22. ex *Possevo.* * (Ita etiam *Escob.* » n. 226. si Parochus oleum servet, ut commodius illud deferat » ad infirmum. Sed probabiliter dicit *Croix* n. 2114 *cum Arriaga* » et *Gob.* in hoc non peccare Parochum, si crederet noctu se » vocandum; et periculum foret ne vocatus, seriò veniret.) *

item *Quintan.* tr. 5. l. 10. ubi tamen à mortali non audet excusare eum, qui semper domi retineret. * (*cum Escob.* d. n. 226.) *

14. Decens est ut stappa comburatur, quia ad singulas unctiones nova adhibenda est, nisi aliud habeatur in Agenda. *Laym. loc. cit. Sa.* * (*In Rituall sic habetur: Minister, si est in Sacris, vel ipse Sacerdos post quamlibet unctionem tergit loca inuncta novo globulo bombacis vel rei similis, eaque in vase mundo reponat, et ad ecclesiam postea deferat, comburat, cineresque projiciat in Sacrario.*) *

731. — « Resp. 2. Effectus ejus principalis est, roborare animam contra tentationes dæmonis in morte. Secundarius est, 1. delere reliquias peccatorum, * (*seu partem juxta dispositionem suscipientis;*) * 2. tollere poenas restantes * (*non verò omnes, ut D. Th. suppl. qu. 30. art. 1. Laym. c. 5. n. 3. Pal. p. 5. n. 9. et Salin. c. 3. n. 5.*) * 3. aliquando etiam sanitatem corporis conferre, si expedit. *S. Th. Sylo. Suar. d. 41. sect. 1.* * (*ut in Trid. sess. 14. c. 2. ubi: Et sanitatem corporis interdum, ubi saluti animæ expedierit, consequitur.*) *

Commune est inter DD. per hoc Sacramentum remitti peccata tam venialia quam mortalia, si hæc infirmus invincibiliter ignoret, habeatque attritionem, qua auferatur obex peccati; ita *S. Th. suppl. q. 30. art. 1. ubi ait:* « Sed quia hoc robur gratia facit, quæ secum non compatitur peccatum, ideo ex consequenti, si inventi peccatum aliquod, vel mortale vel veniale, quoad culpam tollit ipsum, dummodo non ponatur obex ex parte recipientis, sicut de Eucharistia, et Confirmatione supra dictum est. » Sequuntur *S. Doctorem, Bellarm. de E. U. c. 8. Pal. p. 5. n. 4. Holzm. n. 36. Mazzotta t. 3. p. 221. Salm. c. 3. n. 2. cum Suar. Val. Laym. Coninch. Bon. etc. ac Croix n. 2119. cum Arcud. et Aversa,* contra aliquos. Idque clarè colligitur ex verbis *D. Jacobi: Et, si in peccatis sit, remittentur ei.* Ac ex Trident. sess. 14. cap. 2. ubi: « Cujus unctio delicta, si quæ sint adhuc expienda, ac peccati reliquias abstergit. »

Utrum autem peccata mortalia huic infirmo remittantur per se, vel per accidens? Prima sententia, quam tenent *Gonet t. 6. p. 479. Petroc. t. 4. p. 198. Holzm. l. c. Spor. n. 104. Mazz. pag. 221. et Soto ap. Tourn. t. 9. p. 410. q. 1.* dicit remitti per accidens, quia, cum hoc sit Sacramentum vivorum, non potest nisi per accidens mortalia delere. Et huic sententiae videtur favere *D. Th. l. c. dicendo quod hoc Sacramentum remittat peccata, sicut Eucharistia et Confirmatione, quæ certè per accidens remittunt. Secunda verò sententia probabilior et communior, quam tenent *Tourn. l. c. Merbes. q. 23. Habert. t. 6. p. 525. Salm. c. 3. n. 3. cum Suar. Pal. Con. Val. etc.* dicit Extremam Unctionem remittere mortalia per se, etsi consequenter. Ratio est, quia licet hoc Sacramentum sit vivorum, tamen ex institutione divina peccata remittit, ut patet ex verbis Apostoli ut supra, et confirmatur ex *Trid. sess. 14. Can. 2. ubi:* « Si quis dixerit sacram*

» infirmorum unctionem non conferre gratiam, nec remittere peccata, nec alleviare infirmos..., anathema sit. » Et improbabiliter, ait *Bellar.* cum *D. Th.* et aliis communiter, aliquos nomine peccatorum intelligere sola venialia. In hoc autem differunt Baptismus et Pœnitentia ab Extrema Unctione, quia illa principaliter instituta sunt ad delendum peccatum actuale, vel originale; Extrema verò Unctio (ut docet *D. Th.*) principaliter est instituta ad tollendas reliquias peccatorum, nempe debilitatem et ineptitudinem, quæ ex peccato actuali relinquuntur; sed quia, cum in anima reperitur peccatum, non possunt tolli reliquia, nisi prius tollatur peccatum, ideo ex consequenti hoc Sacramentum peccatum auferit.

An autem principalis effectus hujus Sacramenti sit remissio peccatorum, saltem venialium? Affirmant *Holzm. n. 36. cum S. Bonav. Scoto, et aliis Scotistis communiter; item Navar. Vasq. Sa, et Major. ap. Escob. n. 170.* Sed alii communissime, et probabiliter dicunt principalem effectum hujus Sacramenti esse remittere reliquias peccatorum ut supra, nam alias qui non haberet actualia peccata, non esset capax principalis effectus illius, quod est falsum. Ita *S. Th. l. c. quem sequuntur Gonet. p. 475. Pal. p. 5. n. 3. cum communi, ut asserit, et Escob. n. 170. cum Suar. Soto, Palud. Filliac. etc.*

732. — I. « Hujus Sacramenti non sunt capaces, 1. Pueri ante usum rationis, etsi sufficiat ea ætas qua possunt peccare. *Navar. Suar. l. c. 2. Perpetuò amentes; aliis verò delirantibus, si ante petiverint, aut petituri fuissent si cogitassent, aut ostenderint signum doloris, dari potest, et debet. Syloest. Henr. Laym. ** (*Et sic habetur in Rituall ubi dicitur: Infirmis autem, qui dum sana mente, et integris sensibus essent, illud petierunt, seu verosimiliter petiissent, seu dederint signa contritionis, etiamsi deinde loquelam amiserint vel amentes effecti sint, vel delirent aut non sentiant, nihilominus præbeatur. Amentes autem bene ungi possunt, si habent lucidum intervallum, ut D. Th. q. 32. art. 9. In dubio autem, an zeger habuerit unquam usum rationis, etiam ungendus est (intellige sub conditione) ut recte ait Croix n. 2111. cum Rayn. Dian. Avers. etc. Et sic dicendum de ebris deficientibus, nisi constent esse in mortali, ut Croix n. 2110. cum Gob. et Lohn. ex Rituall, ubi: Impenitentibus, et qui in manifesto peccato mortali moriuntur, et excommunicatis penitus (Sacramentum) denegetur. Possunt etiam ungi (ait Croix d. n. 2110. cum Con. Tamb. et Lohn.) vulnerati in rixa, quia præsumuntur se conteri in illo extremo statu. Tempore autem interdicti vetitum est ministrari hoc Sacramentum, ex c. Quod in te, de pœn. et remiss.) * Et si tales unctioni resistant, ligandos esse, vel fortiter tenendos, ait Tamb. ap. Dian. p. 5. tr. 3. res. 84. qui cum Barbos. de Offic. Paroch. c. 22. dicit esse necessarium, quando phreneticus non potest aliud Sacramentum, suspere. * { Et huic congruit id quod addit Rit. dicens: Si infirmus dum*

» phrenesi aut amentia laborat, verisimiliter posset quidquam
» facere contra reverentiam Sacramenti, non inungatur, nisi pe-
» riculum tollatur omnino.)*

» 3. Muti, surdi, et cæci à nativitate sunt capaces, atque adeo
» debent inungi prope organa sensuum, quibus carent: etsi exte-
» riū per illa non peccarint, potuerunt tamen peccare per inte-
» riores potentias, quibus illa respondent. *Passeo. Nall. Præ-*
» *pos. Dian. p. 5. t. 6. R. 11.* * (*Ita etiam S. Th. qu. 32. art. 7*)
» *et Salmant. cum. communī contra Croix n. 1875. cum Gob. etc.,*
» *et idem docuit S. Carolus Borromaeus Act. Med. p. 4.* *

733.— « 4. Non suscipere hoc Sacramentum, per se loquendo,
» seclusoque scandalo et contemptu, non est peccatum mortale.
» *Ita Suar. Laym. Tan. Escob. etc.* (multò minus peccant mor-
» taliter domestici, si id non procurent.) Veniale tamen esse
» docent *Con. d. 19. dub. 20. contra Nugum. Vid. Dian. p. 3.*
» *t. 4. R. 170. et p. 8. t. 1. R. 58. et p. 5. t. 3. R. 97.* ubi notat
» ex *Tann.* non censeri contemnere, qui sciens prudens omittit
» tempore apto, et oblata commoditate. Contrarium tamen vult
» *Tol.* præsertim, si probabiliter deinceps non sit futura com-
» moditas. »

Quæritur, an sit obligatio sub gravi suscipendi hoc Sacra-
mentum? Prima sententia affirmat, et hanc tenent *Conc. p. 20.*
n. 7. Merbes. p. 260. q. 10. Habert. t. 6. p. 541. Ronc. p. 122.
q. 7. item S. Bonao. et P. Soto apud Escob. n. 55. Diversa tamen
hi AA. ratione utuntur; *Ronc.* quia videtur talis infirmus gra-
viter delinquere contra caritatem sui ipsius. Alii verò, quia verba
Apostoli, *Inducat Presbyteros*, præceptum inducunt. Secunda
verò sententia communis (ut fatetur ipse *Merbesius*) et satis
probabilis, negat, eamque tenent *Suar. dist. 42. sect. 1. n. 2.*
Nap. c. 22. n. 16. Bon. part. 5. n. 10. Holzm. n. 31. Viva art. 2.
n. 4. Croix. n. 2113. Spor. n. 106. Elbel. n. 51. Pal. part. 8. n. 1.
cum Palud. Coo. et Dom. Soto. Escob. n. 56. cum Caj. Syloest.
Vict. Arm. et Gabr. ac Salm. c. 4. n. 10. cum Gon. Sa. Val. et
Henr. ; item Estius, Syloius, et Sambo. ap. Habert. l. c. ex D.
Th. in 4. dist. 23. q. 1. art. 1. q. 3. ad 1. ubi ait Sacramenta tam
Confirmationis, quam Extreme Unctionis, non esse de necessitate
salutis. Ratio, quia talis obligatio non habetur neque ex vi insti-
tutionis hujus Sacramenti, cùm non sit necessarium ad salu-
tem, sed tantum utile, et ad melius esse; neque ex præcepto
divino, cùm communiter Theologi verba Apostoli non inter-
pretentur de præcepto, sed de consilio. Unde, cùm hoc Sacra-
mentum sit tantum ad majorem utilitatem institutum, non
videtur caritas erga seipsum ad illud obligare sub gravi; caritas
enim non obligat sub gravi præcepto ad id quod melius est. Hoc
tamen non obstante, prima sententia etiam probabilis, et omnino
suadenda mihi apparet, non tam ratione præcepti, quia de eo
saltem non constat, quam ratione caritatis erga seipsum; nam
licet moribundus possit aliis præsidii se roborare, tamen in tali
statu constitutus ex una parte cum magna difficultate ad bonos

actus se valet excitare, cùm ob mentis oppressionem vires propriæ
tunc sunt debiliores; et ex altera vehementiores sunt (ut ait Tri-
dentinum) Daemonis insidiæ; unde ingenti periculo se exponere
videtur tentationibus succumbendi, qui negligit se munire hoc
Sacramento à Christo Domino instituto, tanquam firmissimo præ-
sidio in tanto conflictu.

Omnis tamen convenient, quod per accidens posset infirmus
peccare mortaliter, omitendo suscipere hoc Sacramentum,
scilicet primò, si omitteret habens conscientiam peccati mortalis,
et non posset aliud Sacramentum recipere; ita communiter *Pa-*
laus p. 8. num. 3. et Salm. cap. 4. n. 13. cum Suar. Aversa, et
alii passim; sed bene aiunt *Suar. et Palaus*, hunc casum vix
accidere posse. Secundò, si omitendo, scandalum daret, putà
si ratione circumstantiarum inducerentur alii ad suspicandum
quod ipse sit hæreticus, vel ad nihil faciendum hoc Sacra-
mentum; ita *Salm. n. 12. Holzm. n. 31. et Pal. n. 3. cum Suar. Sa.*
Con. Laym. Bon. et communī. Tertiò, ratione contemptū, ut
communiter DD. præfati, et patet ex Trident. Sess. 14. cap. 3.
in fine, ubi : « Nec verò tanti Sacramenti contemptus absque
» ingenti scelere esse potest. » Utrum autem qui sciens et volens
negligit hoc Sacramentum suscipere, dicatur contemnere? Affir-
mant *Merbesius*, et alii. Sed negant communius et probabilius
Suarez, n. 6. Salm. n. 11. Pal. n. 2. cum Sa. etc. quia is tantum
dicitur contemnere, qui illud negligit, quia parvi facit; non verò
qui non vult suscipere ob aliquam repugnantiam, vel quia putat
non esse in præcepto. Et huic congruit id quod dixit Martinus V
in Bulla Constantiae edita (ut refert *Merbes. d. q. 10.*) ubi:
« Hoc Sacramentum (nempe Extreme Unctionis) neque negligi
» sine culpa, neque contemni posse sine peccato mortali. » Unde
videtur Pontifex satis expressisse, quod contemptus hujus Sacra-
menti gravem quidem importet culpam, negligentia verò non
plus quam levem. Vide dicta de Sacram. Confirm. num. 182. quæ
huic Sacramento etiam congruent.

CAPUT II.

DE SACRAMENTO ORDINIS.

DUBIUM I.

Quid sit Ordo, quotuplex, et quæ ejus materia.

734. Quid est Sacramentum Ordinis, et quot sunt Ordines? Et an
prima Tonsura sit Ordo? — 735. Quid sit Ordinatio, et quid Ordo?
Et quinam sint effectus Ordinis? Definitio cujusvis Ordinis. — 736.
An singuli septem Ordines sint Sacraamenta? — 737. Sententia Au-
toris. — 738. An Episcopatus sit Ordo distinctus à Sacerdotio? — 739.
Qua sit materia remota, et quæ proxima hujus Sacramenti? — 740.
Dub. 1. An materia et forma Ordinis sint à Christo in specie deter-
minata? (Remiss. ad n. 12. de Sacram.) — 741. Dub. 2. An validè